

Гавриш Максим
(м. Харків)

ІСТОРИЧНІ ВІЙНИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА КУЛЬТУРНУ ТА МОВНУ СПАДЩИНУ

Досліджено вплив історичних війни на формування культурної та мовної спадщини України, розглянуто ключові моменти від монгольських нападів до сучасних конфліктів.

Історія України - це складна палітра подій, переплечених у візерунок боротьби, стійкості та виживання нації у вирі історичних війн, які відбувалися на її території. Кожна війна, що торкалася цієї землі, залишила свій незгладимий слід на культурі, мові та самосвідомості українського народу. Вивчення цих війн не лише відкриває сторінки минулого, але й допомагає зрозуміти, як формувалася та розвивалася українська нація, її культурні та мовні особливості.

Від монгольських нападів до сучасних конфліктів, від козацьких війн до глобальних світових зіткнень - історія України багата на воєнні події, які кардинально змінювали її політичний ландшафт, соціальну структуру, культурні та мовні традиції. Ці події не тільки відбувалися на межах держави та її внутрішній політиці, але й сприяли формуванню унікальної української ідентичності, яка проявляється у мові, мистецтві, літературі, народних звичаях та віруваннях.

Вплив історичних війн на культурну та мовну спадщину України - це не лише про зміни, які відбулися під час конфліктів або внаслідок них, але й про те, як український народ використовував свою культуру та мову як засіб опору та збереження власної ідентичності у вирі історичних випробувань. Таким чином, аналіз історичних війн на території України та їх впливу на культурну та мовну спадщину дозволяє не тільки глибше зрозуміти минуле, але й виявити шляхи, якими розвивалася та трансформувалася українська нація в умовах постійних викликів та змін.

Почнемо з Київської держави та монгольських нашествя. Завоювання монголами в XIII столітті призвело до значних руйнувань і змін у політичному ладі, культурі та мовному розвитку територій сучасної України. Монгольське панування спричинило централізацію влади під васалітетом іноземних загарбників, що вплинуло на подальший політичний розвиток регіону.

На наступному етапі історії, під час козацьких війн та періоду Гетьманщини, українська національна ідентичність почала активно формуватися. Козаки, виступаючи проти зовнішнього панування та соціальної несправедливості, стали символом українського опору та автономії. Цей час був ключовим для розвитку української мови та культури, закладаючи основу для сучасної української ідентичності.

Поділи Польщі також суттєво вплинули на українські землі, зокрема через зміну кордонів та влади. Українські території потрапляли під владу різних держав, що сприяло культурному та мовному різноманіттю, але й водночас породжувало конфлікти та соціальні напруження [1].

Перша та Друга світові війни мали драматичний вплив для України, викликаючи людські трагедії, економічні зміни, депортації та геноциди. Ці події

вплинули на формування нових культурних та мовних особливостей, а також відіграли важливу роль у формуванні історичної пам'яті.

Холодна війна та події, пов'язані з нею, зробили свій внесок у політичний та культурний розвиток України, посиливши ідеологічні розбіжності та вплинувши на мовне розмаїття.

Війна на сході України, яка розпочалася у 2014 році, і подальше повномасштабне вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року, продовжують мати глибокий вплив на українське суспільство, культуру, мову та національну ідентичність.

Конфлікт на сході України виник на тлі політичних та соціальних потрясінь, що супроводжували Євромайдан та подальшу зміну влади в 2014 році. Анексія Криму Росією та події на Донбасі розкололи українське суспільство, активізували дебати про ідентичність, мову та історичну пам'ять.

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну у 2022 році радикально посилює ці процеси. Воєнні дії призвели до масштабних людських втрат, руйнувань, економічної кризи та величезної кількості внутрішньо переміщених осіб. Також це спричинило зростання патріотизму, консолідацію суспільства навколо ідеї захисту державної незалежності та культурної самобутності [2].

Культурно війна спонукала до переосмислення історії, активізації культурного виробництва та посилення зацікавленості до української мови та традицій. У суспільстві зростає підтримка українізації та декомунізації, що відображається в законодавстві та публічному дискурсі.

Зміни, внесені війною, також мають глибокий вплив на історичну пам'ять. Сучасні події, їхні герої та жертви вже стали частиною колективної пам'яті, впливаючи на ідентичність та самосвідомість українців. Це, в свою чергу, сприяє перегляду історичних подій, переоцінці історичних фігур та наративів, що в минулому були предметом непорозумінь.

Війна на сході та повномасштабне вторгнення Росії не лише спричинили гуманітарну та політичну кризу в Україні, але й стали каталізатором глибоких змін у культурі, мові та національній ідентичності українського народу.

Отже, аналіз історичного шляху України через призму її воєнних конфліктів демонструє, як війни впливали та продовжують впливати на формування культурної та мовної ідентичності української нації. Кожен конфлікт, від монгольських нашествів до сучасного вторгнення, зробив свій внесок у становлення та розвиток української держави, її культури та мови. Козацькі війни та період Гетьманщини підкреслюють значення боротьби за автономію та визначення національної ідентичності, у той час як світові війни та Холодна війна показують вплив глобальних конфліктів на внутрішній розвиток країни. Сучасний конфлікт на сході України та російське вторгнення у 2022 році вказують на неперервні виклики для національної безпеки, культурної цілісності та мовної самобутності. Все це свідчить про незламність духу українського народу, його здатність зберігати та розвивати власну ідентичність у вирі історичних перипетій.

Література

1. Смолій В. Історик і війна. НАН України. Інститут історії України. 2022.
2. Плохій С. Російсько-українська війна: повернення історії. Family Leisure Club. 2023.

Гранченко Максим
(м. Миколаїв)

НОВІ НАДХОДЖЕННЯ ДО ФОНДОВОЇ ГРУПИ “МЕТАЛ-ДЕРЕВО” МОКМ

В цій статті автор досліджує історію і культурну цінність експонатів, які надійшли до фондової групи “Метал-дерево” Миколаївського обласного краєзнавчого музею в 2023 році.

Фонди Миколаївського обласного краєзнавчого музею (МОКМ) продовжують збирати, зберігати і досліджувати предмети, які становлять цінність для історії та культури України. В 2023 році до фондової групи “Метал-дерево” (“МД”), надійшло 40 предметів. Деякі з них є просто предметами побуту і не становлять великої цінності як історичне джерело і були прийняті в фонди для поповнення музейних колекцій предметів побуту, техніки, музичних інструментів тощо. До них автор відносить наступні експонати: сучасна реконструкція брилі - традиційного українського головного убору [1], картридж до телевізора, початок ХХІ століття [2], дзеркало кишенькове, початок ХХІ століття [3], 2 металеві хулахупи другої половини ХХ століття [4; 5], люстра, початок ХХІ століття [6], вентилятор 1951 року [7], годинник настільний виробництва заводу “Весна” 1970-80-х років [8], годинник настінний заводу “Янтарь” 1970-х років [9], рупор грамофону початку ХХ століття [10], гармошка губна 1972 року фірми “Olympia” (Федеративна республіка Німеччина) [11]. Особливо в цій групі виділяються фотоекспанометр “Ленінград-2” [12] і фотоапарати “Любитель-166” та “Елікон-4” [13; 14].

Деякі з предметів є сувенірами і також не несуть історичної інформації, але можуть становити цінність для експонування на виставках через свою незвичайну форму. Це: металеві гудзики у формі квітки вироблені в 50-ті роки ХХ століття [15], 2 термометри сувенірні, один зроблений у формі якоря [16], другий – у формі рятувального кола [17], прилад письмовий другої половини ХХ століття з календарем та термометром [18].

Кілька предметів мають цінність як історичне джерело через свою давність і рідкість. До них автор відніс наступні музейні предмети з надходжень 2023 року: фігурка гальюнна (носова) з невеликого гребного судна першої половини ХХ століття [19], дзеркало настільне 10-20 років ХХ століття [20], лампа